

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 1 och 24 § i lagen om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsongsanställning

Till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 1 och 24 § i lagen om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsongsanställning (RP 169/2024 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för utlåtande till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Ariann Grandell, arbets- och näringsministeriet
- juridisk specialsakkunnig Sara Fahmy, utrikesministeriet
- konsultativ tjänsteman Harri Sivula, inrikesministeriet
- specialsakkunnig Mikko Kuikka, Migrationsverket
- polisinspektör Janne Lepsu, Polisstyrelsen
- specialsakkunnig Anni Valovirta, människohandelsrapportör
- verksamhetsledare Birgitta Partanen, Arktiska Aromer rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- Regionförvaltningsverken, ansvarsområden för arbetarskyddet
- Norra Österbottens arbets- och näringsbyrå
- Finlands näringsliv rf
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Regeringen föreslår ändringar i lagen om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsongsanställning (907/2017, säsongsarbetslagen). Lagen grundar sig på Europeiska unionens direktiv om säsongsanställning,¹ som sätter gränserna för den nationella lagstiftningens handlingsutrymme. Tillstånd för säsongarbete i Finland beviljas endast för kortvarigt arbete som

Utlåtande FvUU 22/2024 rd

är säsongbetonat enligt årstidernas växlingar. I propositionen utvidgas lagens tillämpningsområde utöver till turism och jordbruk också till skogsbruk. Därmed kan insamling av naturprodukter genom förordning av statsrådet fogas till regleringen. I och med de föreslagna ändringarna är de som anländer från tredjeländer för att plocka vilda bär framöver i huvudsak säsongarbetare i ett anställningsförhållande.

De tillstånd som berättigar till säsongarbete är enligt 5 § i säsongarbetslagen dels ett visum för säsongarbete som beviljas av en beskickning för högst 90 dagar, dels ett uppehållstillstånd för säsongarbete. Uppehållstillstånd för säsongarbete beviljas av Migrationsverket för längre tid än 90 dagar. När ett tillstånd beviljas för längre tid än sex månader görs dessutom en prövning av tillgången på arbetskraft. Den föreslagna ändringen utesluter möjligheten att bevilja Schengenvisum för plockning av vilda bär, vilket var möjligt tidigare.

För dem som rekryterats till Finland för bärsördes säsongen är plockningen av vilda bär i praktiken säsongbetonat arbete, och branschen är i hög grad beroende av utländsk arbetskraft. Förvaltningsutskottet anser att kravet på anställningsförhållande för att plockarna ska kunna beviljas inresestillstånd förbättrar plockarnas rättigheter. Det främjar förebyggandet och bekämpningen av arbetsrelaterat utnyttjande inom en bransch där det i många år har förekommit allvarligt, strukturellt arbetsrelaterat utnyttjande inklusive människohandel.

I propositionsmotiven angående konsekvenserna för företagen konstateras det att den föreslagna ändringen av övergången till anställningsförhållanden bland annat höjer företagets kostnader och samtidigt ökar företagets administrativa börda. Utskottet ser det dock som viktigt att branschen har tydliga, förutsägbara regler för ordnandet av inresan och arbetet för plockarna av vilda bär samt för myndigheternas tillsyn över verksamheten och skyddet av plockarna. Utskottet anser att de föreslagna ändringarna medför ett mer jämlikt och transparent system för branschen. Under de nya förhållandena kan företagen också utveckla nya förtjänstmodeller och verksamhetssätt som säkerställer tillvaratagandet av vilda bär.

Som det konstateras också i propositionen eliminerar ett anställningsförhållande eller ett inresestillstånd för säsongarbete inte i sig risken för arbetsrelaterat utnyttjande. Förvaltningsutskottet välkomnar att man i propositionen strävat efter att tydligare lyfta fram att den lagändring som nu föreslås är en inledande åtgärd, men att det behövs också andra åtgärder, såsom tillsyn och eget ansvarsarbete från företagets sida. Det är också bra att man i propositionen har identifierat behovet av att bevaka i vilken utsträckning ändringarna lyckas bekämpa människohandel och vilka kompletterande åtgärder som eventuellt behövs på området. Förvaltningsutskottet instämmer i det som sägs i propositionen om behovet av att följa med naturbärsbranschens verksamhetsmönster och hur plockarnas ställning utvecklas efter att lagen har trätt i kraft, men betonar också vikten av att aktivt följa hur lagstiftningen och verksamhetsmönstren utvecklas i Sverige.

1 Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/36/EU av den 26 februari 2014 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsonganställning.

Utlåtande FvUU 22/2024 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottet föreslår

att arbetslivs- och jämställdhetsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 20.11.2024

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Mauri Peltokangas saf
vice ordförande Pihla Keto-Huovinen saml
medlem Alviina Alametsä gröna
medlem Petri Honkonen cent
medlem Juha Hänninen saml
medlem Christoffer Ingo sv
medlem Anna Kontula vänst
medlem Rami Lehtinen saf
medlem Mira Nieminen saf
medlem Saku Nikkanen sd
medlem Eemeli Peltonen sd
medlem Hanna Räsänen cent
medlem Joakim Vigelius saf
medlem Ben Zyskowitz saml.

Sekreterare var

plenarråd Sanna Helopuro.